

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра германської філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б.Жильцов
2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теоретична граматики англійської мови

напрямок підготовки 6.020303 Філологія. Мова і література (англійська)

Інститут філології

2016 рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	2528
(підпис)	(прізвище, ініціали)
«	» 2016 р.

Робоча програма Теоретична грамати́ка англійської мови для студентів 4 курсу, за напрямом підготовки 6.020303 Філологія. Мова і література (англійська), галузі знань 0203 гуманітарні науки

2016 року – 16 с.

Розробник: кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології
Калитюк Лілія Петрівна

Робоча програма перезатверджена на засіданні кафедри германської філології
Протокол від “ 29” серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри германської філології

(Буніятова І.Р.)

Структура програми типова.

Години відповідають навчальному плану.

Заступник директора інституту Філології
з науково-методичної та навчальної роботи

(Заяць Л.І.)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	6
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни	7
III. Програма	9
<i>Змістовий модуль I.</i>	9
<i>Змістовий модуль II.</i>	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Теоретична граматики англійської мови»	10
V. Завдання для самостійної роботи	11
VI. Система поточного та підсумкового контролю	12
VIII. Методи навчання	15
IX. Методичне забезпечення курсу	15
X. Рекомендована література	16
Основна	16
Додаткова	16

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вивчення навчальної дисципліни «Теоретична граматики англійської мови» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань: 0203 Гуманітарні науки. Напряму підготовки : 6.020303 Філологія.

Мова і література (англійська)

Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з підходами до опису граматичної будови мови (дескриптивна, прескриптивна граматики), проблемами частиномовного статусу мовних одиниць, сучасним станом та досягненнями граматичних студій. Метою семінарських занять є розвиток у студентів навичок аналізу та узагальнення конкретного мовного матеріалу, а також опрацювання та осмислення студентами першоджерел з теоретичних проблем. Ряд розділів вивчаються самостійно з використанням рекомендованої літератури. Основою для практичних занять є текстовий матеріал, документальні фільми та інші відеоматеріали, використання яких дозволяє студентам навчитися виокремлювати теоретично і практично значущі елементи, причетні до вивчення дисципліни.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- сформувати у студентів науковий погляд на мову як на структурно-системне утворення, яке є віддзеркаленням історичного розвитку носіїв мови;
- поглибити знання студентів з граматики англійської мови;
- навчити студентів використовувати надбання сучасної лінгвістики для наукового аналізу мовних фактів.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення загальних відомостей про систему і структуру англійської мови, особливостей граматичної будови англійської мови, різновекторних підходів до трактувань дискусійних граматичних явищ.

Міждисциплінарні зв'язки: аналіз явищ і процесів у мові здійснюється на основі законів загального мовознавства і постійно взаємодіє з такими

лінгвістичними дисциплінами, як історія мови, мовна типологія, порівняльне мовознавство, лінгвістична географія, діалектологія тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. *Морфологія.*
2. *Синтаксис, прагматика, текст.*

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основні терміни і поняття, основні методи і прийоми теоретичного вивчення сучасної англійської мови;
- головні напрями дослідження граматичної будови англійської мови;
- різницю між поняттями мова – мовлення, речення – висловлення, текст – дискурс, когезія – когерентність;
- типи мовленнєвих актів;
- принципи текстуальності;
- підходи до синтаксичного аналізу речення, метод розкладання на безпосередні складники;
- розрізняти аналітичні і синтетичні форми;
- членувати мовленнєвий відрізок на синтагми;
- поділяти речення на безпосередні складники;
- визначати прямі та непрямі мовленнєві акти;
- аналізувати текст виходячи з принципів текстуальності;

Курс розраховано на викладання англійською мовою.

Вивчення дисципліни передбачає самостійну роботу студентів, яка полягає в опрацюванні поточного лекційного матеріалу й відповідних розділів з обов'язкової та додаткової літератури, засвоєнні питань, що виносяться на самостійне опрацювання.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: вивчення загальних відомостей про систему і структуру англійської мови, особливостей граматичної будови англійської мови, різновекторних підходів до потрактувань дискусійних граматичних явищ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3 Змістових модулів – 2 Загальна кількість годин – 108	Галузь знань 0203 Гуманітарні науки. Напрямок підготовки 6.020303 Філологія. Мова і література (англійська) Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Нормативна Рік підготовки: 4-й Семестр: 7-й Лекції: 16 год. Практичні, семінарські: 12 год. Самостійна робота: 40 год. Вид контролю: модульна контрольна робота – 4 год, екзамен – 36 год.

II. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
	разом	аудиторних	лекцій	семінарських	самостійна робота	підсумковий контроль
Змістовий модуль 1. Морфологія як частина граматики.						
1. Теоретична граMATика як галузь мовознавства. Типи граматик. Граматичне значення та граматична категорія. Синтагматичні :: парадигматичні відносини. Типи синтагм. Граматична опозиція та її типи (привативна, градуальна, бінарна, тернарна та ін.)	14	6	4	2	8	
2. Підходи до класифікації частин мови. Іменні частини мови, їхнє категоріальне значення.	14	6	4	2	8	
3. Дієслово, (не)особові форми дієслова.	14	4	2	2	8	
Модульна контрольна робота №1	2					2
Разом за 1 модуль	42	16	10	6	24	2

Змістовий модуль 2. Синтаксис англійської мови						
4. Історія синтаксичних досліджень (часи античності, схоласти, структуралізм, тема-рематичне членування, дескриптивізм, генеративна граматика, ІС аналіз, дерева залежностей).	10	4	2	2	6	
5. Проблеми дефініції речення. Типологія простого і складного речення	9	4	2	2	5	
6. Лінгвопрагматика. Класифікація мовленнєвих актів. Структура МА. Прагматична транспозиція. Максими Грайса. Текст і дискурс. Принципи текстуальності	11	4	2	2	5	
Модульна контрольна робота №2	2					2
Екзамен						36
Разом за 2 модуль	66	12	6	6	16	2/36
Разом за курс	108	28	16	12	40	4/36

III. ПРОГРАМА

Модуль 1. Морфологія як частина граматики.

Тема 1. *Теоретична граматики як галузь мовознавства. Типи граматики. Граматичне значення та граматична категорія. Синтагматичні :: парадигматичні відносини. Типи синтагм. Граматична опозиція та її типи (привативна, градуальна, бінарна, тернарна та ін.) (лекція 4 год.)*

Тема 2. *Підходи до класифікації частин мови. Іменні частини мови, їхнє категоріальне значення. (лекція 4 год.)*

Тема 3. *Дієслово, (не)особові форми дієслова. (лекція 2 год.)*

Модуль 2. Синтаксис англійської мови

Тема 4. *Історія синтаксичних досліджень (часи античності, схоласти, структуралізм, тема-рематичне членування, дескриптивізм, генеративна граматики, ІС аналіз, дерева залежностей). (лекція 2 год.)*

Тема 5. *Проблеми дефініції речення. Типологія простого і складного речення (лекція 2 год.)*

Тема 6. *Лінгвопрагматика. Класифікація мовленнєвих актів. Структура МА. Прагматична транспозиція. Максими Грайса. Текст і дискурс. Принципи текстуальності (лекція 2 год.)*

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Теоретична граматика»

Разом: 108 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., ПМК – 4 год.,

самостійна робота – 40 год., екзамен – 36 годин.

Назва Модуля	Модуль 1. <i>Морфологія</i>			Модуль 2. <i>Синтаксис</i>		
Кількість балів за модуль	83 бали			81 бал		
Лекції	1-2	3-4	5	6	7	8
Теми лекцій	ТЕМА №1	ТЕМА №2	ТЕМА №3	ТЕМА №4	ТЕМА №5	ТЕМА №6
Присутність на лекціях	2	2	1	1	1	1
Присутність на семінарах	1	1	1	1	1	1
Бали за роботу на семінарах	10	10	10	10	10	10
Самостійна робота	Табл. 6.1 (5*4 =20 балів)			Табл. 6.1 (5*4 =20 балів)		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		
Загальна кількість балів	164 бали					
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)					

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Перегляд англомовних лекцій Наума Хомського, Девіда Крістала, Майкла Халідея, Джона Остіна, Джорджа Лакоффа

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Тема 1. Підходи до граматичного опису мови	Семінарське заняття	5	I-II
Тема 1. Базові лінгвістичні поняття	Семінарське заняття	5	III-IV
Тема 2. Морфологія. Підходи до класифікації частин мови	Семінарське заняття	5	V-VI
Тема 3 Великий і малий синтаксис. Напрями синтаксичних досліджень	Семінарське заняття	5	VII- VIII
Тема 4. Структура речення.	Семінарське заняття	5	IX-X
Тема 4. Розкладання конститuentів на безпосередні складники. Дерево залежностей	Семінарське заняття,	5	XI-XII
Тема 5. Прагматика речення. МА	Семінарське заняття,	5	XIII-XIV
Тема 6. Текст і дискурс	Семінарське заняття, модульний контроль	5	XV-XVI
<i>Разом: 40 год.</i>	<i>Разом: 40 балів</i>		

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Теоретична граматики англійської мови» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 7.2, табл. 7.3.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	8	8
2.	Відвідування семінарських занять	1	6	6
3.	Виконання завдань з самостійної роботи (д. з.)	5	8	40
4.	Робота на семінарському занятті	10	6	60
5.	Модульна контрольна робота	25	2	50
6.	Екзамен	40	1	40
Загальна кількість балів -164				
Коефіцієнт розрахунку поточних рейтингових балів $164/60=2,73$				

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; звіт, реферат.

➤ **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 7.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 7.3.

Таблиця 7.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

X. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Blokh M.Y. A Course in Theoretical English Grammar. – М.: Высшая школа, 2003.
2. Plyish B.A. The Structure of Modern English. – Л.: Просвещение, 1971.
3. Iofik L.L., Chakhoyan L.P., Pospelova A.G. Readings in the Theory of English Grammar. – Л.: Просвещение, 1981.
4. Morokhovskaya E.J. Fundamentals of Theoretical Grammar. – Kiev: Vysca Skola, 1984.

Додаткова література

1. Бархударов Л.С. Очерки по морфологии современного английского языка. – М.: Высшая школа, 1975.
2. Бархударов Л.С. Структура простого предложения современного английского языка. – М.: Высшая школа, 1966.
3. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981
4. Гладуш Н.Ф. Теоретична граматика англійської мови в таблицях і схемах. – К.: КНЛУ, 2002. .
5. Иванова И.П., Бурлакова В.В., Почепцов Г.Г. Теоретическая грамматика современного английского языка. – М.: Высшая школа, 1981.
6. Почепцов Г.Г. Конструктивный анализ структуры предложения. – Киев: Вища школа, 1971.
7. Раєвська Н.М. Теоретична граматика сучасної англійської мови. – Київ: Вища школа, 1976.
8. Brown G., Yule G. Discourse analysis. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1983.
9. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1995.
10. Gladush N.F. Theoretical Grammar of English in Tables and Schemes. – К.: KNLU, 2002.
11. Hatch E. Discourse and Language Education. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1994.
12. Kolomyitseva O. A. Psycholinguistics (A Teaching Guide). – К.: KNLU, 1999.
13. Leech G.N. Principles of Pragmatics. – London, New York: Longman, 1983.
14. Nunan D. Introducing Discourse Analysis. – London: Penguin English, 1993.
15. Yule G. Pragmatics. – Oxford: Oxford Univ. Press, 1996.